

Vatten i den Europeiska unionen Varför behöver det skyddas?

Vattens betydelse för liv och som en komponent i det globala ekosystemet blir allt tydligare. Vatten är en resurs, som inte enbart tillgodoser människors grundläggande behov och utgör nyckeln till utveckling, i synnerhet för att skapa och upprätthålla välbefinnande genom jordbruk, kommersiellt fiske, energiproduktion, industri, transport och turism, utan vatten är livsviktigt för alla globala ekosystem. Fakta visar emellertid att vi står inför en global vattenkris.

Vid första anblicken förefaller detta inte att beröra Europas vatten. När allt kommer omkring står kontinenten inte inför någon övergripande vattenbrist. Vattenkvaliteten och vattenhushållningen i Europa är där emot långt ifrån tillfredsställande.

Fakta om den globala vattensituationen

- mindre än 1% av planetens vatten finns tillgängligt som dricksvatten för människor
- över 1,2 miljarder människor har inte tillgång till rent dricksvatten

Fakta om vattensituationen i Europa

- 20% av allt ytvatten inom Europeiska Unionen hotas allvarligt av föroreningar
- grundvatten står för omkring 65% av allt dricksvatten i Europa
- 60% av Europas städer överutnyttjar sina grundvattenresurser
- 50% av våtmarkerna befinner sig i "faroazonen" på grund av överutnyttjande av grundvatten
- ytan för konstbevattnade områden i Sydeuropa har ökat med 20% sedan 1985.

Mot bakgrund av de många och växande belastningarna på våra vattenresurser, är det väsentligt att lagar och regler tar itu med problemen på ett effektivt sätt och bidrar till att säkerställa dessa resurser för kommande generationer.

Ramdirektivet om vattenpolitiken utvidgar omfattningen av vattenskyddet till allt vatten och fastställer de klara målsättningarna, att "god status" måste uppnås för allt vatten i Europa senast 2015 och att hållbar vattenanvändning säkerställs över hela Europa.



Europeiska kommissionen

Denna publikation kan fås gratis, så länge upplagan räcker, från:

Informationscenter (BU-9 0/11)
Generaldirektoratet för miljö
Europeiska kommissionen
BE-1049 Bryssel

Fax: +32 2 299 61 98
E-post: ENV-PUBS@cec.eu.int

För ytterligare information:

<http://www.europa.eu.int/comm/environment/water/>
E-post: env-water@cec.eu.int

14

KH-41-01-333-SV-D

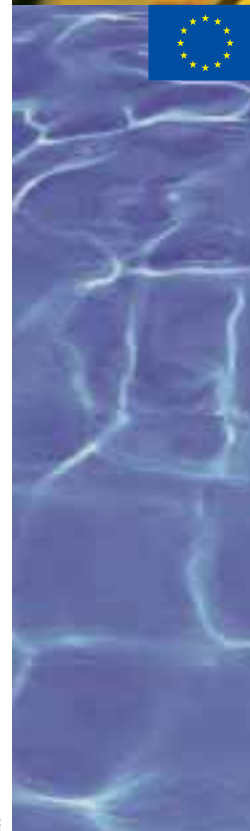


Vatten är liv

Ramdirektivet för vatten



Europeiska kommissionen



© Europeiska gemenskaperna 2002
Kopiering tillåten med angivande av källan.

Printed in Belgium

TRYCKT PÅ ÅTERVUNNET PAPPER



BYRÅN FÖR EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS
OFFICIELLA PUBLIKATIONER

L-2985 Luxembourg

Design by Qwentés



Vatten är liv

Ramdirektivet för vatten

Europeiska kommissionen

Ett nytt, innovativt tillvägagångssätt

Ramdirektivet

- skyddar allt vatten - vattendrag, sjöar, kustvatten och grundvatten
- ställer upp ambitiösa mål för att säkerställa att allt vatten når "god status" senast 2015
- fastställer ett förvaltningssystem inom avrinningsområden, som tar hänsyn till att vattensystem inte slutar vid politiska gränser
- kräver gränsöverskridande samarbete mellan länder och alla berörda parter
- säkerställer aktivt deltagande kring vattenförvaltningen av alla intressenter, inkl icke-statliga organisationer och lokala administrationer
- säkerställer minskning och kontroll av föroreningar från alla källor, t ex jordbruk, industrier och stadsområden etc
- kräver prissättningspolitik för vatten och säkerställer att förorenaren betalar
- ger balans mellan miljöhänsyn och nyttjandet av den.

> Vatten är en ömtålig resurs

En droppe av ett giftigt ämne kan förorena tusentals liter vatten. Utsläpp som sker idag, kan bli kvar under generationer i vårt grundvatten, som vi vill använda som dricksvatten. Vattenresurserna påverkas i själva verket av många olika vattenanvändningar, t ex jordbruk, industri och hushåll. I allt väsentligt syftar ramdirektivet till att förebygga förorening vid källan och fastställer en kontrollmekanism för att säkerställa att alla föroreningskällor hanteras på ett hållbart sätt. Det skyddar grundvatten och fastställer ambitiösa målsättningar för dess kvalitet och kvantitet. Också för de akvatiska ekosystemen i våra vattendrag, sjöar och

kustvatten fastställs ambitiösa ekologiska mål. Även om många av våra grundvatten och ytvatten är förorenade idag, ska de alla uppnå "god status" senast 2015.

> Hållbar vattenanvändning

När vi nu känner till att så många verksamheter påverkar vatten, kan vi förstå vikten av att bevara och bidra till att skydda vatten från förorenande ämnen. Detta är ännu viktigare när vi inser att efterfrågan ständigt ökar. Det är därför upp till oss att säkerställa att ramdirektivet för vatten genomförs på ett effektivt sätt, för att se till att kommande generationer har tillräckligt med vatten och att vattnet uppfyller höga kvalitetskrav. En hållbar vattenhushållning är väsentlig för vår existens.

> Gränsöverskridande samarbete och ny vattensolidaritet

Alla som har besökt de stora europeiska avrinningsområdena, t ex Donau och Rhen, vet att vatten inte stannar vid gränserna. Om detta nu är fallet, är det bästa sättet att förvalta vattnet internationellt samarbete. Det har EU lärt av erfarenheter, som gjorts i olika regioner i Europa, t ex Rhens avrinningsområde, där det finns en långvarig tradition med internationellt samarbete. Ramdirektivet om vattenpolitiken kräver att alla parter inom ett visst avrinningsområde förvaltar sitt vatten i nära samarbete. För detta krävs att de upprättar en gemensam förvaltningsplan för avrinningsområdet med åtgärder för att säkerställa att direktivets ambitiösa mål uppfylls inom de fastställda tidramarna. Ramdirektivet om vattenpolitiken försöker stimulera till solidaritet kring vattenförvaltning inom avrinningsområden.

> Vatten berör alla

Och precis på samma sätt som olika länder kommer att tvingas samarbeta för att skydda vattenkällor, kommer flera aktörer från olika sektorer att få göra detta. I och med att vi alla använder vatten i det dagliga livet och i vårt arbete (vare sig det är i en fabrik, på en lantgård eller ett kontor), är det viktigt att vi alla engagerar oss i att nå upp till direktivets mål. Det är därför som direktivet uppmantrar alla intresserade att aktivt delta i vattenförvaltningen. Ju mer vi förstår av hur vi påverkar vattnets kvantitet och kvalitet, desto bättre kan vi "dra vårt strå till stacken" för att skydda våra värdefulla vattenresurser. Ramdirektivet för vatten uppmantrar alla medborgare att engagera sig för att skydda och förvalta sitt vatten.

> Rätt pris på vatten

Vatten är inte någon kommersiell produkt vilken som helst utan ska snarare betraktas som ett arv. Det är emellertid viktigt att sätta ett pris på vatten, eftersom prissättning fungerar som motiv för att uppmuntra till mera hållbar användning. Dessutom har många europeiska länder redan sedan årtal haft ett pris på vatten. Ramdirektivet för vatten kräver att medlemsstaterna utvecklar en politik för vattenprissättning, där alla användare – jordbruk, industrier och hushåll – bidrar. Direktivets princip är att den som förorenar ska betala, eftersom någon i slutänden alltid måste betala priset för föroreningen. Direktivet ger emellertid länderna utrymme för att tillhandahålla vattentjänster till ett överkomligt pris.

> Gemensamt genomförande

Det sätt på vilket ramdirektivet för vatten kommer att genomföras är unikt. Det bygger på medverkan av alla berörda aktörer. Det ger också Europeiska kommissionen, medlemsstaterna, ansökarländerna och alla intressenter en enastående möjlighet till nytt samarbete för att styra processen och säkerställa effektivt och sammanhängande genomförande.

> Viktiga tidsfrister i direktivet:

- **December 2003**
Nationella och regionala vatten- och miljölagar skall anpassas till ramdirektivet för vatten. Samarbete kring avrinningsområden ska vara i funktion.
- **December 2004**
En analys av belastningen och påverkningarna på vårt vatten ska vara genomförd och innefatta en ekonomisk analys.
- **December 2006**
Övervakningsprogram ska vara i funktion som ett underlag för vattenförvaltning.
- **December 2008**
Förvaltningsplaner för avrinningsområden ska framläggas för allmänheten.
- **December 2009**
De första förvaltningsplanerna för avrinningsområden ska offentliggöras.
- **December 2015**
Vattenresurserna ska nå "god status".